

Dr hab. Kazimierz Nagody-Mrozowicz, prof. AWL

Wydział Zarządzania i Przywództwa

Katedra Przywództwa

Zakład Przywództwa Wojskowego

Akademia Wojsk Lądowych

im. Gen. T. Kościuszki we Wrocławiu

Wrocław, 06.04.2024 r.

Wpłynęło dnia ..... 17. 04. 2024r.

Nr korespondencyjny 306

podpis .....

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ MGRA TADEUSZA STACHAKA

**NT.: „ROZMIARY, PRZYCZYNY I SKUTKI WYPALENIA ZAWODOWEGO POLICJANTÓW
NA PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO”**

Na podstawie Uchwały Rady Wydziału Nauk o Bezpieczeństwie Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego nr 6/2023 z dnia 29 września 2023 roku sporządzono recenzję rozprawy doktorskiej pana mgra Tadeusza Stachaka pt.: „Rozmiary, przyczyny i skutki wypalenia zawodowego policjantów na przykładzie województwa małopolskiego”, opracowanej w ramach dziedziny nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

1. Edytorsko-formalna konstrukcja pracy

Recenzowana rozprawa została skomponowana w konwencji nauk społecznych, która jest właściwa dla analizy teorii i metodologii z jej obszaru naukowego, zawierając: spis treści [s.4], wstęp [s.8], pięć rozdziałów tekstu zasadniczego z wewnętrznie ukształtowaną, wielopoziomową strukturą podrozdziałów, zakończenie i wnioski [s.351], Bibliografię [s.362] w postaci pozycji zwartych, artykułów, aktów normatywnych, netografii oraz spisu: tabel, wykresów, rysunków, zestawień oraz Aneksu [s.378]. Opisana struk-

tura posiada formę odpowiednią dla podjętej problematyki badawczej w ramach dyscypliny nauki o bezpieczeństwie.

Recenzowana dysertacja składa się z imponującej liczby 407. stron zunifikowanego formalnie tekstu, opatrzonego zróżnicowanymi formami materiału ilustracyjnego o logicznie i metodycznie uzasadnionym zastosowaniu. Wizualizacja w wykonaniu autora jest przydatnym instrumentem w prezentowaniu metodologii, zagadnień i wyników przeprowadzonych badań. Dzięki umiejętnemu przedstawieniu graficznej formy danych, można łatwiej zrozumieć i interpretować wyniki, co z kolei ułatwia komunikację naukową i podnosi wartość poznawczą, teoretyczną, badawczą oraz aplikacyjną pracy.

Spis treści jest logiczny i harmonijny, a w kaskadowo uporządkowanych rozdziałach struktury, wybrzmiewają w sposób jednoznaczny i klarowny wyartykułowane treści merytoryczne, obraz oraz wizja koncepcji autora. W paginacji tekstu wbrew zasadom edytorskim na przestrzenie całej pracy występuje błąd formalny,¹ którego systematyzacja nie zakłóca odbioru pracy.

2. Weryfikacja Wstępu

We wstępie recenzowanej dysertacji Pan magister Stachak konkretyzuje podjęte przez siebie rozważania, gdy stwierdza, iż: „ *Policja to instytucja zaufania publicznego. Jest to formacja zmilitaryzowana, której funkcjonowanie oparte jest na ściśle określonych zasadach. Obowiązuje w niej rozkazodawstwo, podległość służbowa i hierarchiczne podporządkowanie oparte na wartościach etycznych i tradycji, a jej działanie odbywa się w imieniu państwa i na jego rzecz. Na policjantów, jako reprezentantów tej instytucji, którzy są funkcjonariuszami publicznymi ustawodawca nałożył szereg obowiązków, które w gruncie rzeczy sprowadzają się do ochrony zdrowia i życia ludzi oraz ich mienia, ścigania sprawców naruszeń tych dóbr, a także zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego. Okoliczności w jakich przychodzi im wypełniać te obowiązki bywają różne. Czasami bywają sytuacje obojętne bądź miłe i sympatyczne, ale zdecydowanie częściej pojawiają się te o ujemnym zabarwieniu. Niejednokrotnie zaś przychodzi policjantom działać w situa-*

---

¹ Istnieje w skali całej pracy błąd zastosowania wyrażenia „ibidem” (łac. ibidem „tamże”, „w tym samym miejscu”), co najczęściej wywołane jest przesunięciem bieżącego tekstu ku dalszej części maszynopisu, w następstwie interwencji w strukturę tekstu (np. poprzez przytoczenie źródła)

cjach wręcz ekstremalnych, takich jak klęski żywiołowe czy katastrofy, ale również pojedyncze przypadki szczególnie bulwersujących przestępstw. W każdym jednak przypadku istnieje oczekiwanie, że obowiązki te będą wykonywane w ramach najwyższych standardów, zgodnie z prawem i normami etycznymi, uczciwie, rzetelnie, solidnie i w poczuciu poszanowania praw i wolności każdego człowieka. Mało tego od policjantów oczekuje się również, że postawy takie będą im przyświecać w życiu prywatnym poza służbą” [s.8].²

W świetle zarejestrowanego przez autora stanu rzeczy, czy też szeroko rozumianych uwarunkowań odgrywanej roli społeczno-zawodowej, gdzie zwerbalizowane realia mają swój habitat i przebieg, zupełnie jasna staje się inspiracja badawcza podjętych, przeprowadzonych i weryfikowanych obecnie działań naukowych. Roli społecznej policjanta odgrywanej dwutorowo, formalnie – w odpowiedzi na zobiektywizowane reguły społecznego jej postrzegania i formułowanie zasad jej odgrywania, a także jej nieformalnego wymiaru – percepcji, oceny, emocji, wyobrażeń, planów oraz wszelkich psychicznych ingredientów subiektywnego wymiaru roli. W wyniku zachodzących sprzężeń występują dysonanse tych dwóch dymensji ról, co w efekcie prowadzi nie tylko do spolaryzowania się pól informacyjnych tych wymiarów, ale również do utrwalenia się konfliktów ról. Oprócz oczywistych emocji stresu, które towarzyszą permanentnie odtwórcom roli policjanta, antagonizacja wartości oraz celów zawartych w formalnym oraz nieformalnym wymiarze roli, powoduje powstawanie ambiwalentnych oraz silnych napięć emocjonalnych. Autor zapyta: „Czy oczekiwania te pokrywają się z rzeczywistością? Niestety nie zawsze. Okazuje się, że jest naukowe wytłumaczenie dlaczego tak się dzieje. Nauka pokazuje nam bowiem, że u osoby, która długotrwale doświadcza stresu i napięcia emocjonalnego pojawiają się negatywne skutki” [s.8]. Intuicja badawcza Pana mgra Stachaka posiada swoje uzasadnienie naukowe, co oznacza, że powstałe w jej świetle cele, pytania i hipotezy badawcze nabierają istotności w kategoriach naukowych i praktycznych. Nadaje to dysertacji znamiona ważnego opracowania naukowego z wyraźnym akcentem praktycznym, który przyświecał autorowi podczas komponowania koncepcji, opracowania, przeprowadzenia i finalizacji procesu badawczego. Przedmiot pracy został wskazany w sposób prawidłowy, formułując obszar zainteresowań badawczych, co umożliwia ocenę stopnia realizacji podjętego zamierzenia badawczego, a także jasne i precyzyjne umiejscowienie go w ramach dyscypliny nauk o bezpieczeństwie. Autor na-

---

² Przypisy w tekście odwołują się do recenzowanej pracy doktorskiej

pisze: „*Prawie trzydziestoletnie doświadczenie autora niniejszej dysertacji w pracy policyjnej na różnych stanowiskach, w tym kilkunastoletnie doświadczenie kierownicze pozwoliło zaobserwować przemiany jakie zachodzą u niektórych policjantów na przestrzeni lat. Widoczne na początkowym etapie zaangażowanie w pracę u wielu młodych policjantów z czasem u niektórych przechodziło w niechęć, entuzjazm w apatię, a wrażliwość i współczucie w bierność i obojętność*” [s.9]. Fakt ten wpłynął na postawę badawczą doktoranta, którą wyraził w stwierdzeniu: „*Występowanie tych zjawisk i świadomość, że ich zaistnienie prawdopodobnie może mieć związek z codzienną służbą i emocjami jakie jej towarzyszą, wpłynęło na decyzję o potrzebie naukowego zbadania tego problemu. W efekcie podjęto decyzję o sprawdzeniu przyczyn, rozmiarów i skutków wypalenia zawodowego wśród policjantów na przykładzie województwa małopolskiego*” [s.9].

Ważnym aspektem pracy, który powinien znaleźć się we Wstępie, a który nie został w jednoznacznej formie wyrażony przez jej autora, jest wiązka celów, jakie wynikają z analizy porównawczej, będącej pochodną wniosków z przeprowadzonej metaanalizy, a także zainteresowań i wiedzy autora badań, jego inspiracji oraz zamierzeń, dostępności źródeł, a także potrzeb aplikacyjnych. Cele są logicznie zrozumiałe, ale formalnie nie zostały w uporządkowanej formie wyartykułowane.

2.1. Refleksja nad podjętą problematyką badawczą

Przyczyny stresu i wypalenia zawodowego odtwórców roli zawodowej policjanta są zwykle wielorakie i kompleksowe. Jedną z atutowych przyczyn jest nieustanny nacisk i presja związana z wykonywaniem każdego dnia trudnej i często niebezpiecznej pracy, która wymaga szybkich decyzji i może prowadzić do sytuacji, w których życie osoby policjanta i innych osób znajduje się pod groźbą. Dodatkowym czynnikiem stresującym jest często negatywny odbiór społeczny Policji, co może wpływać na samopoczucie i poczucie własnej wartości odtwórcy roli, funkcjonariusza.

Innymi przyczynami mogą być mechanizmy organizacyjne: nadgodziny, zmiany w harmonogramie pracy, brak wsparcia ze strony pracodawcy, brak możliwości rozwoju zawodowego czy konieczność podejmowania trudnych decyzji moralnych. Wielu policjantów doświadcza traumy związanej z codzienną konfrontacją z przemocą, tragediami

i cierpieniem innych osób. Rola policjanta koncentruje w swoim skrypcie szereg antagonizujących i traumatycznych treści wraz z transpozycją i symultanicznością przepisów ról społecznych. A gdzie role uznawane za typowo społeczne, w rodzinie, wśród przyjaciół?

Ważne jest, aby instytucje społeczne odpowiedzialne za funkcjonowanie służb mundurowych zapewniały odpowiednie wsparcie psychologiczne i szkolenia w zakresie zarządzania stresem oraz wypalenia zawodowego, aby pomóc policjantom w radzeniu sobie z trudnościami związanymi z ich pracą i zapobiec negatywnym skutkom zdrowotnym. Najważniejsze, aby rodzina i przyjaciele dawali wsparcie swoim bliskim.

W związku z unaocznioną perspektywą problemową w sposób jednoznaczny można wskazać lukę problemową i wyłaniający się z niej fenomen badawczy: *Rozmiary, przyczyny i skutki wypalenia zawodowego policjantów na przykładzie województwa małopolskiego*.

Autor dysertacji definiuje przedmiot podjętych przez siebie badań w taki oto sposób: „*W centrum zainteresowania znalazła się sytuacja osobista policjantów, ich płeć, wiek, stan cywilny, sytuacja materialna, staż służby, stanowiska oraz środowiska jej pełnienia a także sytuacje z jakimi najczęściej policjanci spotykają się w służbie jak chociażby przypadki uczestnictwa w obsłudze najpoważniejszych zdarzeń*” [s.10]. W kontekście podjętych badań doktorant miał na myśli różne rodzaje sytuacji trudnych, w tym przeciążeń, frustracji oraz stresu, które wpisane są w analizowaną rolę zawodową policjanta. Staje się to tym bardziej oczywiste, wówczas gdy autor przedstawia czynniki immanentnie wpisane w skrypt pełnionej roli, a z pewnością wpływające na stan samopoczucia i realizację celów życiowych oraz zawodowych u członków grupy badanej. Doświadczenie zawodowe w analizowanej roli społeczno-zawodowej w połączeniu z nabytą oraz przedstawioną w ścisły sposób wiedzą zawodową autora recenzowanej dysertacji, unaocniają całą złożoność wieloaspektowości, wielowymiarowości oraz złożoności roli społeczno-zawodowej policjanta.

Autor akcentuje istniejące w ramach realizacji analizowanej roli zawodowej policjanta³ potencjalne problemy psychiczne u jej odtwórców, wynikające z charakterystyki i uwarunkowań roli, co formułuje w taki oto sposób: „*Zainteresowaniem objęto również*

---

³ Z oczywistych powodów nie określa się terytorium pełnienia roli, co zostało wskazane w celach pracy i metodyce badawczej

stosowanie środków przymusu bezpośredniego i skutki tego działania a także zniewagi, groźby, zmuszanie do odstąpienia od czynności służbowych, skargi, pomówienia, tryb awansu, charakter i zadowolenie ze służby, relacje z przełożonymi i współpracownikami oraz stosunek do interesantów. Uwzględniono także pojawianie się problemów i obaw oraz poczucie umiejętności poradzenia sobie z nimi, w tym formy wsparcia. Z uwagi na to, że zjawisko stresu i wypalenia zawodowego wpływa na realizację stawianych policjantom zadań, co przekłada się na zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego na podległym im terenie, zasadne jest aby wszystkie te obszary były badane dla działań diagnostycznych i prognostycznych w naukach o bezpieczeństwie” [s.10].

Istotnym wkładem autora recenzowanej pracy w kształtowanie naukowej i praktycznej sfery nauki o bezpieczeństwie jest wniosek, zawarty w stwierdzeniu, że : „*U osoby wielokrotnie poddanej wpływowi czynników stresujących, ale posiadającej zasoby i mechanizmy obronne, wytwarza się poczucie koherencji, czyli wewnętrznej spójności” [s.21].* W umyśle i morale osoby, w jej relacjach interpersonalnych, w funkcjonowaniu w obrębie grupy oraz organizacji, kulturze zbiorowości [kultury organizacji, kultury grupowej i lokalnej], wytwarza się złudzenie normalności, powszechności takiego stanu rzeczy. To, co wcześniej było jedynie złudzeniem, zaczyna być swoim życiem oraz narzucać swą normatywność zbiorowości, dysfunkcja staje się wartością pozytywną i punktem odniesienia. Ukształtowana w ten sposób kultura strachu staje się normatywnym wzorcem, który koryguje zachowania normalnych członków zbiorowości. Powstaje wówczas normatywna przestrzeń dla ustabilizowanego procesu legalizacji zła. Autor miewa to na myśli, ale nie pisząc o etyce, nie podejmuje pojawiających się wątków filozoficznych czynu wolnego. Może dojść do sytuacji przewartościowania wartości, antynomii wartości, gdy dobro staje się de facto złem.

3. Ocena generalna wymiaru merytorycznego recenzowanej pracy

W ramach recenzowanej rozprawy doktorskiej w sposób prawidłowy teoretycznie, zrozumiały frazeologicznie oraz przydatny metodycznie omówiono tematykę stresu i wypalenia zawodowego. W pierwszym rozdziale przedstawiono charakterystykę stresu, jego znaczenie, najważniejsze koncepcje, reakcje fizjologiczne i profilaktykę oraz ra-

dzenie sobie z stresem. W drugim rozdziale skupiono się na wypaleniu zawodowym, jego znaczeniu, czynnikach, objawach, kosztach psychicznych oraz społecznych, a także na profilaktyce wypalenia.

3.1. Ocena celów pracy – trafność, istotność i zastosowalność

Recenzowaną pracę cechuje trafność wybranego celu, jego istotność i aktualność społeczno-kulturowa. Obiektywizacja wyników z perspektywy reprezentatywności źródeł jest zrozumiała. Jeśli oba te aspekty poznawcze będą zaspokojone, to realizacja celów oraz weryfikacja problemów badawczych recenzowanej pracy uzyska bardzo wyrazisty wkład w teoretyczny, badawczy i aplikacyjny wymiar dyscypliny nauki o bezpieczeństwie. Wyniki badań nadają się do bezpośrednich odwołań w konkretnych obszarach i procesach, związanych z personalnymi i społecznym obszarem bezpieczeństwa. Rzecz jasna, do kształtowania wymiarów, subiektywnego, obiektywnego i realnie odgrywanego, roli społeczno-zawodowej policjanta.

3.2. Struktura logiczna podziału treści

Struktura recenzowanej dysertacji jest adekwatna dla postawionych w jej ramach pytań badawczych. Analiza teoretyczna wytyczająca ramy dedukcji została prawidłowo opracowanym podłożem dla implikacji i odniesień praktycznych, a także podstawą implikacji post-hoc z przeprowadzonych analiz, apriorycznej oraz empirycznej. W odniesieniu do Policji doktorant ukazał jej działalność, ukierunkowaną na realizację społecznych programów profilaktyki bezpieczeństwa społecznego. Doktorant mógł, w tym zakresie, poświęcić nieco uwagi społecznemu partnerowi interakcji, w efekcie której stanie się ów podmiotem wspominanych oddziaływań. Efekt wpływu takich relacji interpersonalnych stanowi kolejny problem organizacyjny, który wyraża się w postawach uczestników interakcji, policjant-obywatel. Persona vs persona, ale również aktor w roli uczestnika danej zbiorowości vs aktor w roli. Zagadnienie tego rodzaju jest preferowane w socjologii, ale można je uznać za przydatne w naukach o bezpieczeństwie.

3.3. Podstawy teoretyczne badań

W dzisiejszym społeczeństwie coraz częściej mówi się o stresie i wypaleniu zawodowym, a jednym z zawodów narażonych na te problemy są policjanci. Stres można określić jako reakcję organizmu na sytuacje wymagające adaptacji, które są postrzegane jako zagrożenie lub wyzwanie. Koncepcje stresu różnią się między sobą, ale można wyróżnić stres pozytywny, który mobilizuje do działania, oraz stres negatywny, który prowadzi do dolegliwości fizycznych i psychicznych.

Reakcje fizjologiczne na stres obejmują m.in. zwiększone wydzielanie kortyzolu i adrenaliny, co może mieć negatywny wpływ na zdrowie. Dlatego tak istotna jest profilaktyka oraz skuteczne radzenie sobie ze stresem, które obejmuje m.in. regularne ćwiczenia fizyczne, dbanie o zdrową dietę, relaksację czy techniki redukcji stresu.

Wypalenie zawodowe jest z kolei poważnym zagrożeniem dla pracowników, którzy codziennie doświadczają wysokiego poziomu stresu w pracy. Objawia się ono m.in. uczuciem bezradności, wyczerpaniem psychicznym i emocjonalnym oraz brakiem motywacji do pracy. Koszty wypalenia zawodowego są bardzo wysokie, zarówno dla pracowników, jak i dla organizacji.

Aby zapobiec wypaleniu zawodowemu, konieczne jest dbanie o równowagę między życiem zawodowym a prywatnym, rozwój umiejętności radzenia sobie ze stresem oraz wspieranie pracowników w ciężkich sytuacjach. W przypadku policjantów, którzy codziennie narażeni są na stresujące i trudne sytuacje, istotne jest zapewnienie odpowiedniego wsparcia psychologicznego oraz szkolenia z zakresu radzenia sobie ze stresem. W pracy policjanta ważnym elementem jest również odpowiednia organizacja Policji, która powinna dbać o bezpieczeństwo swoich pracowników oraz zapewnić im odpowiednie warunki pracy.

Powyższe przesłanki stały się podstawą konstrukcji dysertacji, w której w sposób merytorycznie poprawny przedstawiono:

- Istotę i charakterystykę stresu w kontekście przedmiotu badań [s.12];
- Koncepcje stresu związane z realizowanymi celami pracy [s.14];
- Profilaktykę stresu i radzenia sobie [s.47];
- Syndrom wypalenia zawodowego w ujęciu teoretycznym [s.53];

- Wypalenie zawodowe w ujęciu Światowej Organizacji Zdrowia [s.78];
- Analizę czynników wypalenia zawodowego w roli zawodowej policjanta [s.90].

Na podstawie prawidłowo opracowanej analizy teoretycznej, w której naświetlono istotę problematyki badawczej, możliwe stało się ukazanie związku między stresem a wypaleniem zawodowym, szczególnie w kontekście pracy policjanta.

Profilaktyka i praktyczne metody radzenie sobie ze stresem są kluczowe dla zachowania zdrowia psychicznego zarówno pracowników, jak i organizacji. W świetle populacji oczywiste jest znaczenia równowagi emocjonalnej dla bezpieczeństwa społecznego. Dlatego niezbędne jest podejmowanie działań mających na celu ochronę zdrowia psychicznego i zapobieganie wypaleniu zawodowemu, zwłaszcza w zawodach narażonych na wysoki poziom stresu, takich jaką jest praca policjanta. Recenzowana praca stanowi asumpt do systematyzacji zarządzania stresem w środowisku Policji i powinna, jako naukowa podstawa badanych zjawisk stać się punktem wyjścia do prac nad systemowym podejściem do profilaktyki i redukcji czynników zagrożeń w organizacjach bezpieczeństwa wewnętrznego.

4. Metodyka badań własnych

Godną odnotowania w kontekście recenzji jest postawa Autora, który wzniósł się badawczo ponad „scenariusz roli”, pełniąc w strukturze badanej społeczności funkcję kierowniczą, to znaczy ponad społecznie zobiektywowany przepis roli. Subiektywizacja poznawcza została unormowana poprzez zastosowanie właściwej metodyki badawczej.

5. Ocena metodyki badań własnych

Metodyka badań została opracowana w sposób prawidłowy i utrzymana w kano- nie dyscypliny nauk o bezpieczeństwie w dziedzinie nauk społecznych (s.114-125).

Należy zaakcentować właściwe uporządkowanie struktury części metodologicznej pracy, logiczne prezentowanie elementów metodologicznych, zawierających pytania

i hipotezy badawcze. Autor nie tylko trafnie, ale również poprawnie syntaktycznie stawia pytania badawcze⁴ i hipotezy:

- 4.1. Przedmiot i cel badań: [...] przedmiotem badań uczyniono zjawisko wypalenia zawodowego (jego rozmiary, przyczyny i skutki) wśród funkcjonariuszy Policji garnizonu małopolskiego (s.115),
- 4.2. Problemy badawcze oraz hipotezy.

[...] W niniejszej pracy jako hipotezę główną przyjęto przypuszczenie, że: rozmiary przyczyny i skutki wypalenia zawodowego dotyczą funkcjonariuszy Policji garnizonu małopolskiego zarówno w wymiarze wyczerpania emocjonalnego, obniżonego poczucia własnej wartości jak i depersonalizacji, zaś przyczyny tego stanu mają charakter służbowy jak i pozasłużbowy co przekłada się na zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego na podległym im terenie (s.117),

- 4.3. Zmienne i wskaźniki:

[...] Z problemów badawczych niniejszej pracy wynika, że zmienną zależną są rozmiary, przyczyny i skutki wypalenia zawodowego w jego trzech poziomach wśród policjantów garnizonu małopolskiego (s.120]. Korzystniej brzmiałoby zatytułowanie: Identyfikacja i parametryzacja zmiennych,

- 4.4. Metody, techniki narzędzia badawcze.

W sposób prawidłowy zastosowano podstawowe miary statystyki opisowej wraz z testem normalności rozkładu K-S. W celu ustalenia związków między zmiennymi ilościowymi przeprowadzono analizę korelacji Pearsona, a między zmiennymi porządkowymi, analizę korelacji Spearmana. W celu porównania grup pod względem zmiennych ilościowych, przeprowadzono analizę testem t Studenta dla prób niezależnych, by w niektórych przypadkach, ze względu na brak równoliczności grup przy jednoczesnej homogeniczności wariancji, zastosować t-test Welcha. Jako poziom istotności przyjęto standardowy poziomo $\alpha = 0,05$.

---

⁴ Przykładowo: (...) Aby możliwe było wyjaśnienie tak sprecyzowanego problemu głównego, konieczne jest wcześniejsze wyjaśnienie następujących problemów szczegółowych: 1. Jaka jest skala wypalenia zawodowego w jego trzech poziomach (wyczerpania emocjonalnego, poczucia własnych wartości i depersonalizacji) wśród funkcjonariuszy Policji garnizonu małopolskiego oraz jakie wartości one przybierają w badanych kontekstach? [s.116]

- Zastosowano szeroki repertuar narzędzi korelatów pomiaru stresu i wypalenia zawodowego – testy i skale wypalenia zawodowego: Kwestionariusz autorski, Kwestionariusz MBI – Kwestionariusz Pomiaru Wypalenia Zawodowego, Kwestionariusz COPE – Wielowymiarowy Inwentarz do Pomiaru Radzenia Sobie ze Stresem, Kwestionariusz GSES – Skala Uogólnionej Własnej Skuteczności; Kwestionariusz PSS 10 – Skala Odczuwanego Stresu, Kwestionariusz CISS – Radzenia Sobie w Sytuacjach Stresowych, Kwestionariusz KPS – Poczucia Stresu,
- 4.5 Teren i organizacja badań

Badania przeprowadzono w obrębie celowo dobranych 12 jednostek administracyjnych Policji szczebla miejskiego i powiatowego wraz z podległymi komisariatami i posterunkami województwa małopolskiego, które w sumie weszły w skład grupy badanej. W związku z zastosowaną metodyką statystyczną osiągnięto wymagany poziom reprezentatywności próby [s.125].

Do silnych stron tej części pracy należy zaliczyć: jasność zamierzeń badawczych wyrażoną harmonogramem badań, prawidłowo oraz zrozumiale sformułowanymi celami, problemami i pytaniami badawczymi, zastosowanym doбором metod i technik badawczych, typologizacją zmiennych oraz ich predyktorów, dokładną charakterystyką grupy badanej, jej reprezentatywnością oraz opisem organizacji procesu badawczego.

6. Ocena części empirycznej

W empirycznej części dysertacji doktorant przedstawił w sposób satysfakcjonujący efekty doboru, opisu, selekcji, operacjonalizacji i kategoryzacji danych oraz wnioskowania, posługując się prawidłową frazeologią i graficzne wizualizacje procesu agregowania kategorii danych, co w znacznej mierze wsparło komunikatywność opisu empirycznych wyników pracy. Graficzna wizualizacja związków pomiędzy danymi zmiennymi dała możliwość uchwycenie relacji i unaocznienie relacji pomiędzy badanymi zmiennymi. Proces prezentacji wyników badań należy uznać za bardzo czytelny, przejrzysty oraz zrozumiały. Zastosowana matematyzacja opisu danych – oparta na metodzie ilościowej i użytych technikach statystycznych – w wysokim zakresie podniosła naukowość

wartość wyników zastosowanych działań. Ewaluacja wyników badań, poziomu realizacji celów, weryfikacji pytań badawczych i syntetyczna konkluzja, która podsumuje całość części empirycznej, uzyskała w opracowaniu autora pracy na wysokie szanse realizacji.

7. Ocena realizacji celu i weryfikacja problemów badawczych

W odniesieniu do sformułowanych celów i problemów badawczych można uznać, że autor osiągnął założone cele w zakresie teoretycznym i metodologicznym na poziomie wysokim. Wnioskuje się o wyróżnienie niniejszego opracowania, ze względu na uważalny włożony wysiłek w jego napisanie i znaczący wkład w rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie, a równocześnie w praktyczny wymiar kształtowania bezpieczeństwa społecznego.

8. Konkluzja

W podsumowaniu dokonanej recenzji stwierdza się, że rozprawa doktorska Pana mgra Tadeusza Stachaka w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie pt.: „*Rozmiary, przyczyny i skutki wypalenia zawodowego policjantów na przykładzie województwa małopolskiego*” lokuje się naukowo w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie, spełnia warunki na poziomie określonym w Art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki [Dz. U. 2003 Nr 65 poz. 595].

Kazimierz Nagody-Mrozowicz

